

การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของถนนสายวัฒนธรรมบางเสร์

ตำบลบางเสร์ อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี

Sustainability Tourism Development of Bang Sarae Cultural Road, Tambon Ban Sarae,

Amphor Sattaheep, Chonburi Province

จำเอก กำพล กาญจนสกุล¹ และชุลีรัตน์ เจริญพร²

¹ หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาผู้นำทางสังคม ธุรกิจ และการเมือง วิทยาลัยนวัตกรรมการศึกษา มหาวิทยาลัยรังสิต,

riderdyna2015@gmail.com

² อาจารย์ประจำหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาผู้นำทางสังคม ธุรกิจ และการเมือง วิทยาลัยนวัตกรรมการศึกษา มหาวิทยาลัยรังสิต,

chuleerat.c@rsu.ac.th

บทคัดย่อ

การศึกษาการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนถนนสายวัฒนธรรมบางเสร์ ตำบลบางเสร์ อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนและแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของเส้นทางถนนสายวัฒนธรรมบางเสร์ ใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพโดยการสัมภาษณ์ กลุ่มต่าง ๆ จำนวน 5 กลุ่ม ดังนี้ กลุ่มวัฒนธรรมตำบลบางเสร์ จำนวน 6 ท่าน, กลุ่มผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น (OTOP) จำนวน 4 ท่าน, กลุ่มผู้ประกอบการที่พักและโรงแรม จำนวน 3 ท่าน, กลุ่มผู้ประกอบการร้านอาหาร จำนวน 3 ท่าน, หน่วยงานบริหารส่วนท้องถิ่น เทศบาลตำบลบางเสร์ จำนวน 2 ท่าน

ผลการศึกษาพบว่า การมีส่วนร่วมของชาวบ้านในตำบลบางเสร์กับหน่วยงานภาครัฐ เทศบาลตำบลบางเสร์ และกลุ่มต่างๆ ในพื้นที่ที่มีความร่วมมือในการจัดระเบียบและพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกระบบสาธารณูปโภค เป็นอย่างดี มีความชัดเจนในการแนะนำเส้นทางท่องเที่ยว มีแนวทางการอนุรักษ์ระบบนิเวศ รักษาเอกลักษณ์และวัฒนธรรมชุมชนเดิมของบางเสร์ ทั้งนี้หน่วยงานในพื้นที่ควรสนับสนุนแนวทางพัฒนาผลิตภัณฑ์สินค้าท้องถิ่นเพื่อเพิ่มมูลค่าเศรษฐกิจในท้องถิ่น และอนุรักษ์การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชุมชนตัวอย่างยั่งยืน

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วม, เอกลักษณ์วัฒนธรรมชุมชน, เศรษฐกิจ, คุณภาพชีวิต, สังคม

ABSTRACT

The Study of Sustainability Tourism Development of Bang Sarae Cultural Road, Tambon Ban Sarae, Amphor Sattaheep, Chonburi Province, has objectives of the study on, to maintain community participation, and to find guidelines of sustainability tourism development of Bang Sarae cultural road. This research uses a quantitative research method, depth interviewed 5 groups which are Bangsarae cultural group 6 persons, OTOP group 4 persons, owners of hotel and resort group 3 persons, owners of restaurant group 3 persons, and local government sector of Tambon Bang Sarae group 2 persons.

The research found that community participation of Bang Sarae villagers with local government agencies, and also various groups in the area have cooperated in organizing and developing facilities and utilities well, with clear recommendations for tourist routes. There are ecological preservation guidelines. Maintain the identity and culture of the former community of Bang Sarae. Furthermore, the local agencies should support the development of local products to increase local economic value, and preserving cultural tourism for a sustainable community

Keywords: Participation, Cultural Identity, Community Economy, Quality of Life, Society

1. บทนำ

หมู่บ้านบางเสร่เป็นหมู่บ้านประมงขนาดเล็กของอำเภอบางเสร่ ซึ่งต่อมาเมื่อชุมชนขยายตัวเพิ่มมากขึ้นจากหมู่บ้านจึงขอแยกออกมาจากตำบลนาจอมเทียน และจัดตั้งขึ้นเป็นตำบลบางเสร่ ขึ้นอยู่กับอำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี ในปี พ.ศ. 2523 แต่ในความทรงจำของผู้คนทั่วไปที่เคยมาตกปลาหรือแวะเวียนเข้ามาต่างเรียกขานกันติดปากว่าหมู่บ้านบางเสร่ จนถึงปัจจุบัน ชาวบ้านส่วนใหญ่ในบางเสร่จะเป็นคนต่างถิ่นย้ายถิ่นฐานเข้ามาอาศัยอยู่และประกอบอาชีพประมงเป็นหลัก ด้วยมีลักษณะทางภูมิประเทศเป็นอ่าวและมีชายหาดทอดยาว ชายทะเลแถบนี้เป็นส่วนหนึ่งของอ่าวไทยในฝั่งทะเลภาคตะวันออกของไทย มีความสมบูรณ์ของธรรมชาติและระบบนิเวศของทะเลและชายฝั่งทะเลสมบูรณ์ นอกจากนี้หมู่บ้านยังมีวัฒนธรรมและวิถีชีวิตของชุมชนประมงเดิม มีวัดบางเสร่คงคาราม หลวงพ่อทองอยู่ จันทสโร ซึ่งคนบางเสร่และพื้นที่ใกล้เคียงให้ความเคารพนับถือกันจนถึงปัจจุบัน บางเสร่เป็นที่รู้จักกันในหมู่ผู้ที่ชื่นชอบการตกปลา เนื่องจากอยู่ใกล้แหล่งที่มีแหล่งหรือจุดที่ปลาชุมหลายจุดในทะเล และมีสถานที่ท่องเที่ยวใกล้เคียงกัน เช่นพื้นที่โรงเรียนชุมพลทหารเรือและหาดทรายแก้ว สวนนงนุช เขาพระแคะสลักเขาจักรวรรย เป็นเส้นทางของนักปั่นและนักวิ่งสายสุขภาพ และนักปั่นแนวท่องเที่ยว มีไร่องุ่นซิลเวอร์เลค สวนน้ำการ์ตูน และอีกมากมาย ซึ่งสามารถท่องเที่ยวได้ในวันเดียวและกลับมารับประทานหรือเลือกซื้ออาหารทะเลสดกลับบ้านได้อีกด้วย นอกจากนี้ตำบลบางเสร่ยังถูกคัดเลือกจากหน่วยงานภาครัฐเป็นหนึ่งในตำบลของจังหวัดชลบุรีที่ได้เข้าร่วมโครงการ “ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี” แสดงให้เห็นถึงความน่าสนใจเรื่องการท่องเที่ยวของบางเสร่และความเป็นชุมชนประมงเก่าและยังเป็นอยู่ถึงปัจจุบัน

อย่างไรก็ดีปัจจัยที่สำคัญที่สุดในการดำเนินการเพื่อการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยว คือ ประชาชนในท้องถิ่นจะต้องเข้ามามีส่วนร่วมเพื่อแสดงความคิดเห็น และเสนอระดับความต้องการพัฒนาชุมชนสู่การเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมชุมชน และต้องอาศัยความร่วมมือทั้งจากคนในท้องถิ่นและเอกชนในฐานะที่เป็นผู้ชำนาญการ เพื่อการพัฒนาที่เหมาะสมกับชุมชน

การมีส่วนร่วมโดยการสร้างเครือข่ายพัฒนาการท่องเที่ยวกับท้องถิ่น (Involving Local Communities) ต้องร่วมทำงานกับท้องถิ่นแบบเป็นองค์รวม (Participation Approach) โดยเข้าร่วมในลักษณะหน่วยงานร่วมจัด เช่นเป็นหน่วยงานร่วมทำกิจกรรมสาธารณะประโยชน์เป็นหน่วยงานร่วมวิเคราะห์ หรือร่วมแก้ปัญหาด้วยกัน เป็นหน่วยงานร่วมส่งเสริมการขายการท่องเที่ยวด้วยกัน นอกจากนี้ยังต้องประสานเครือข่ายระหว่างองค์กรและท้องถิ่นเพื่อยกระดับคุณภาพของการจัดการการท่องเที่ยวในท้องถิ่น

1) ความร่วมมือกันระหว่างหน่วยงานภาครัฐและหน่วยงานบริหารส่วนท้องถิ่นของตำบลบางเสร่กับ ผู้นำชุมชนและชาวบ้านในตำบลบางเสร่ ในการประชุมประชาคมกันประจำทุกๆเดือน เพื่อหาข้อบกพร่องปรับปรุง แก้ไข และหาแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของเส้นทางสายวัฒนธรรมชุมชนบางเสร่

2) มีแนวทางการพัฒนาอย่างเป็นรูปธรรมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเส้นทางสายวัฒนธรรมชุมชน บางเสร่ ของแต่ละกลุ่มในตำบลบางเสร่ เช่น กลุ่มสินค้าท้องถิ่น กลุ่มวัฒนธรรมท้องถิ่น กลุ่มให้บริการท่องเที่ยว กลุ่ม ผู้ให้บริการที่พัก และชมรมกีฬาสันตนาการ เป็นต้น เพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างเหมาะสมกับสถานการณ์และ เศรษฐกิจปัจจุบัน

2.คำถามการวิจัย

2.1) แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในพื้นที่ถนนสายวัฒนธรรม ตำบลบางเสร่จะมีแนวทาง อย่างไร

2.2) การพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการร่วมพัฒนาการท่องเที่ยวในพื้นที่จะดำเนินการได้อย่างไร

3.วัตถุประสงค์การวิจัย

3.1) ศึกษาการมีส่วนร่วมของของชุมชนในการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของเส้นทางสายวัฒนธรรม ชุมชนบางเสร่

3.2) ศึกษาแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของเส้นทางสายวัฒนธรรมชุมชนบางเสร่

4.การดำเนินการวิจัย

การศึกษาเรื่อง การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนถนนสายวัฒนธรรมของตำบลบางเสร่ ผู้วิจัยใช้วิธีวิจัยเชิง คุณภาพ (Qualitative Research) โดยแบ่งประเด็นในการในการนำเสนอการวิจัย ดังนี้

4.1 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญและการเก็บรวบรวมข้อมูล

กลุ่มที่ 1 กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ซึ่งเป็นกลุ่มคนที่จะให้แนวคิดในการรับ นโยบายมาจากภาครัฐ และให้ แนวคิดถึงความร่วมมือของประชาชน ตลอดจนอุปสรรคหรือข้อจำกัดต่างๆ ที่อาจมี จำนวน 10 ท่าน

กลุ่มที่ 2 คนในชุมชน ผู้ประกอบอาชีพประมง และผู้ซึ่งประกอบการเกี่ยวกับที่พัก และผู้ที่ประกอบ อาชีพค้าขายอยู่ในชุมชน จำนวน 20 ท่าน

กลุ่มที่ 3 เจ้าพนักงานภาครัฐ พัฒนาชุมชน เทศบาลตำบลบางเสร่ และหน่วยงานที่ส่งเสริมและ สนับสนุนช่วยเหลือและผลักดันให้เกิดโครงการ “นวัตกรรมวิสาหกิจหมู่บ้านประมงและการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน” จำนวน 5 ท่าน

กลุ่มที่ 4 กลุ่มอื่นๆ เช่น ครูและนักเรียน ผู้บริหาร โรงเรียน พระภิกษุที่อยู่คู่กับวัฒนธรรมเดิมของชุมชน และนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ ที่เข้ามาท่องเที่ยวในพื้นที่ จำนวน 30 ท่าน

แนวคำถามในการเก็บรวบรวมข้อมูลของกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ มีดังนี้

- 1) แนวทางในการมีส่วนร่วมในการพัฒนาเส้นทางของถนนสายวัฒนธรรมของประชาชนในพื้นที่
- 2) แนวทางในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการมีส่วนร่วมของชุมชน

4.2 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยเชิงคุณภาพในการวิจัยนี้เป็นการนำข้อมูลที่ได้จากเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ เช่น การสัมภาษณ์คนในชุมชน การสัมภาษณ์นักท่องเที่ยวถึงความประทับใจในการมายังชุมชนบางเสร่ และสิ่งที่ต้องการเสนอแนะปรับปรุง เพื่อเป็นแหล่งข้อมูลสำหรับใช้พัฒนาและการศึกษาต่อไป

5. ผลการวิจัย

5.1 ข้อมูลพื้นฐาน ตำบลบางเสร่ อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี

ตำบลบางเสร่ เป็นหนึ่งตำบลของชุมชนประมงชายทะเลของชายฝั่งทะเลภาคตะวันออกซึ่งระยะทางไม่ไกลจากกรุงเทพฯ มากนักแค่เพียง 150 กิโลเมตรหรือ 1.30 – 2 ชั่วโมง กับการเดินทางด้วยรถยนต์หรือรถโดยสารประจำทางกับเส้นทางถนนสุขุมวิท หรือถนนกาญจนาภิเษก (มอเตอร์เวย์) และยังคงเดินทางสะดวกรวดเร็วด้วยเครื่องบินโดยเดินทางมาลงที่สนามบินอู่ตะเภา ซึ่งห่างจากตำบลบางเสร่เพียง 20 กิโลเมตรหรือ 15 นาที จากสนามบินอู่ตะเภา ซึ่งที่ตั้งของตำบลบางเสร่อยู่ระหว่างเมืองพัทยาและอำเภอสัตหีบ ระยะทางห่างจากพัทยา 12 กิโลเมตร และห่างจากอำเภอสัตหีบ 15 กิโลเมตร

แต่เดิมที่ตำบลบางเสร่แบ่งเขตการปกครองออกเป็น 2 เขต คือ เขตองค์การบริหารส่วนตำบลและเขตเทศบาลตำบลบางเสร่ ตำบลบางเสร่ปัจจุบันได้ยกฐานะจากสุขาภิบาลเป็นเทศบาล เมื่อวันที่ 25 พฤษภาคม พ.ศ.2542 มีฐานะเป็น “เทศบาลตำบลบางเสร่” แบ่งเป็น 10 หมู่บ้าน คือ หมู่ที่ 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9 และ 10 มีพื้นที่ทั้งสิ้น 7.8 ตารางกิโลเมตร มีจำนวนหลังคาเรือน 8,952 หลังคาเรือน มีจำนวนครัวเรือน 2,932 ครัวเรือน มีจำนวนประชากรชาย 5,275 คน มีจำนวนประชากรหญิง 6,123 คน (รวมจำนวนประชากรทั้งหมด 11,398 คน) และมีจำนวนประชากรหรือผู้มีสิทธิ์เลือกตั้งในเขตเทศบาลตำบลบางเสร่แบ่งเป็นจำนวน ประชากรชาย 3,918 คน และจำนวนประชากรหญิง 4,918 คน (รวมทั้งสิ้น 8,836 คน) (งานทะเบียนราษฎรสำนักทะเบียนท้องถิ่นเทศบาลตำบลบางเสร่)

สำหรับถนนสายวัฒนธรรมตำบลบางเสร่ได้รับคัดเลือกจากหน่วยงานภาครัฐ คือวัฒนธรรมจังหวัดชลบุรี ในปี พ.ศ.2560 และได้เริ่มเปิดงานท่องเที่ยวถนนสายนี้เมื่อ เม.ย.2560 เนื่องจากมีพื้นที่อยู่บริเวณชายฝั่งทะเลด้านตะวันออกของอ่าวไทย เป็นแนวชายฝั่งที่ทอดยาวต่อเนื่องมาตั้งแต่หาดนาจอมเทียนและหาดบ้านอ่าว บริเวณที่ตั้งตรงจุดนี้เรียกว่า “อ่าวบางเสร่” จุดเด่นอ่าวบางเสร่คือบริเวณชายฝั่งมีหาดทอดยาว 2.5 กิโลเมตร และมีเขตชายหาดน้ำตื้น ประมาณ 1 กิโลเมตร มีชายหาดทรายสีขาวละเอียดจากการพัดพาตะกอนของธรรมชาติและน้ำทะเลที่ใสสะอาด ซึ่งอ่าวบางเสร่มักจะเป็นที่หลบคลื่นลมของเรือประมงทั่วไปที่เดินเรือผ่านมาบริเวณนี้ ชาวบ้านส่วนใหญ่ในตำบลบางเสร่ จะมีอาชีพหลักคือทำประมงตั้งแต่เรือขนาดเล็กจนถึงเรืออวนดำและอวนลากและอาชีพค้าขายอาหารทะเลสดและอาหารทะเลแห้งกับสินค้าทั่วไปรวมถึงเรือเช่าตกปลาและตกหมึก และมีการรวมกลุ่มกันของชาวบ้านบางเสร่บางส่วนจัดตั้งคณะคนตรีและหางเครื่องขึ้นมารับงานในช่วงที่ว่างจากงานหลัก หรือลูกหลานปิดเทอมเป็นรายได้เสริมอีกทาง และมีชื่อเสียงมายาวนานกว่า 20 ปี รู้จักกันในชื่อ “หางเครื่องบางเสร่” และมีที่พักในแบบโฮมสเตย์และรีสอร์ทโรงแรมระดับ 4 – 5 ดาว ซึ่งปัจจุบัน 2-3 ปีมานี้ได้รับความสนใจจากนักเดินทางและนักท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้นบางเสร่ในปัจจุบันจึงเป็นมากกว่าหมู่บ้านประมงที่เคยเป็น

ตลอดเส้นทางการท่องเที่ยวถนนสายวัฒนธรรมนั้นในแต่ละกลุ่มของชุมชนร่วมกันจัดทำกิจกรรมและจำหน่ายสินค้าชุมชน ดังนี้

- 1) กลุ่มหางเครื่องบางเสร่ จัดแสดงการร้องเพลงและการเต้นหางเครื่องบางเสร่ ให้นักท่องเที่ยวชมและร่วมกิจกรรมร่วมกันเป็นไปด้วยความเพลิดเพลินและสนุกสนาน
- 2) กลุ่มสินค้าท้องถิ่น (OTOP) นำสินค้าอาหารทะเลสดและผลิตภัณฑ์อาหารทะเลแปรรูปมาร่วมจำหน่ายในราคาที่ไม่แพง ช่วยเพิ่มรายได้ให้คนในชุมชนและเศรษฐกิจของท้องถิ่น เช่น ปลากระตักตากแห้ง, หมึกแห้ง, ปลาอินทรียัดเค็ม เป็นต้น
- 3) กลุ่มชมรมจักรยานบางเสร่ มีการแนะนำเส้นทางปั่นท่องเที่ยวในพื้นที่รูปแบบต่างๆที่นักท่องเที่ยวต้องการ เช่น ปั่นเพื่อชมพื้นที่ในบางเสร่และชายหาดบางเสร่และพื้นที่ใกล้เคียง ปั่นเพื่อออกกำลังกายร่วมกับสมาชิกในชมรมกับเส้นทางและพื้นที่ใกล้เคียงกับบางเสร่ เช่น ปั่นจากบางเสร่ไปเขาชีจรรย์, ปั่นจากบางเสร่ไปหาดทรายแก้ว
- 4) กลุ่มกีฬาทางน้ำ จะคอยดูแลช่วยเหลือในการนำเรือขึ้นลงและแนะนำความปลอดภัยทางน้ำร่วมกับหน่วยงานบรรเทาสาธารณภัยทางน้ำตำบลบางเสร่ เช่น มิเรอส์ปิดโบ๊ทและเจ็ดสกีลอยลำตรวจการณ์ในทะเล
- 5) กลุ่มบริการที่พักและโฮมสเตย์ ร่วมให้คำแนะนำในการท่องเที่ยวในบางเสร่และพื้นที่ใกล้เคียง
- 6) กลุ่มบริการร้านอาหาร ร่วมมือในการให้บริการที่ดี คุณภาพอาหารและปริมาณที่เหมาะสมไม่เอาเปรียบนักท่องเที่ยว เช่น ร้านอาหารอาหารทะเลสด, ร้านอาหารซีฟู้ด, และหาบเร่แผงลอย บริเวณชายหาด

5.2 การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาการท่องเที่ยวในพื้นที่เส้นทางถนนสายวัฒนธรรมของ ตำบลบางเสร่

ตำบลบางเสร่มีความเป็นธรรมชาติในลักษณะการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและวัฒนธรรมท้องถิ่น ด้วยพื้นที่ที่ตั้งอยู่ชายฝั่งทะเลอ่าวไทย อ่าวบางเสร่จึงมีชายหาดยาวหาดทรายขาวสะอาด และทอดยาวประมาณ 3 กิโลเมตร และมีถนนวัฒนธรรมชุมชนบ้านเรือนดั้งเดิมไหว้พระสักการะหลวงพ่อทองอยู่ จันทสโร วัดบางเสร่คงคาราม ที่ยึดเหนี่ยวจิตใจของคนบางเสร่ สำหรับผู้ที่ชอบการออกทะเลเพื่อตกปลาหรือตกหมึก บางเสร่ก็มีบริการเรือออกตกปลา และเส้นทางปั่นจักรยานท่องเที่ยวภายในหมู่บ้าน ชายหาดบางเสร่และพื้นที่ใกล้เคียง เช่นหาดทรายแก้ว (ภายในโรงเรียนชุมพลทหารเรือ) ซึ่งอยู่ติดกับพื้นที่ของตำบลบางเสร่ และอยู่ใกล้เคียงกับสวนนงนุช ไร่รุ่งนซิลเวอร์เลค รูปแกะสลักเขาชีจรรย์ นักท่องเที่ยวส่วนมากมักจะไม่พลาดที่จะต้องแวะมาพักหรือหาอาหารทะเลสดๆอร่อยๆกันที่บางเสร่ กิจกรรมการท่องเที่ยวในบางเสร่นั้นเป็นที่รู้จักกันดีในกลุ่มนักท่องเที่ยวที่ชอบการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และแบบท้องถิ่นเดิมมาตั้งแต่ก่อนปี พ.ศ.2560 จึงทำให้บางเสร่เป็นที่รู้จักมากขึ้นเมื่อได้รับคัดเลือกจากวัฒนธรรมจังหวัดชลบุรี ให้เข้าร่วมการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมท้องถิ่น

ถนนสายวัฒนธรรมชุมชนประมงพื้นบ้านชุมชนชายทะเลบางเสร่

ถนนสายสั้นๆ เลียบทะเลบางเสร่ หมู่ที่ 4 ตำบลบางเสร่ อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี ที่สองข้างทางเรียงรายไปด้วยบ้านเรือนของคนในชุมชน ทุกวันเสาร์ของทุกเดือน ตั้งแต่ เม.ย.60 เริ่มตั้งแต่เวลา 16.00 น. เป็นต้นไป จะคึกคักเป็นพิเศษเพราะจะปิดถนน แล้วเปิดตลาดถนนคนเดินบางเสร่ สัตหีบ มีกิจกรรม ร้อง เต้น การแสดง และขายอาหาร คาว หวาน และเครื่องดื่ม ตลอดสองข้างทางเพื่อต้อนรับนักท่องเที่ยวตลอดสองข้างทาง ฟังเพลงจากนักร้องและหางเครื่องที่มาแสดงดนตรีสดเปิดหมวกและการแสดงบนเวที ระหว่างเส้นทางริมฝั่งจะมีการตกแต่งเป็นฉากเพื่อให้นักท่องเที่ยวได้แวะถ่ายรูประหว่างการเดินท่องเที่ยว มีอยู่ 3 จุด คือ บริเวณทางเข้า, พื้นที่การแสดงหางเครื่อง และร้านค้า OTOP โดยตลอดเส้นทางระยะทางประมาณ 2 กม.

การมีส่วนร่วมพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยว มีหลายกลุ่มที่มีส่วนร่วมประกอบด้วย

- 1) ผู้นำชุมชนและผู้นำโครงการถนนสายวัฒนธรรมชุมชนประมงพื้นบ้านบางเสร่
- 2) กลุ่มสมาคมเรือประมง กลุ่มแม่ค้าอาหารทะเลสดและอาหารทะเลแห้ง
- 3) กลุ่มประกอบการที่พักโรงแรมและโฮมสเตย์
- 4) กลุ่มสมาชิกสินค้า OTOP และกลุ่มวัฒนธรรมทางเครื่องบางเสร่

การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นหรือในกระบวนการของชุมชนท้องถิ่น สร้างให้เกิดการเรียนรู้และผลักดันให้ริเริ่มการพัฒนาความยั่งยืนของการท่องเที่ยว โดยพัฒนาขีดความสามารถในการจัดการและควบคุมการใช้ทรัพยากรของชุมชนซึ่งภาคส่วนต่างๆที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้ร่วมกันส่งเสริมและกระตุ้นให้เกิดการมีส่วนร่วมอย่างกว้างขวาง

จุดแข็งด้านการท่องเที่ยวตำบลบางเสร่

ในพื้นที่ชุมชนมีทรัพยากรในพื้นที่ที่สมบูรณ์ประกอบด้วย

- 1) ด้านวัฒนธรรมชุมชนท้องถิ่น
- 2) ด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์และกีฬา
- 3) ด้านการอนุรักษ์และท่องเที่ยวทางทะเล

1) ด้านวัฒนธรรมชุมชนท้องถิ่น การท่องเที่ยววัฒนธรรมชุมชนของบางเสร่ส่วนใหญ่จะมุ่งเน้นไปในการเป็นชุมชนเดิมของหมู่บ้านประมงวิถีชีวิตของหมู่บ้านประมง ซึ่งแม้ความเจริญของเทคโนโลยีในปัจจุบันจะก้าวเข้ามาสู่ยุค 5G แล้วก็ตาม แต่ความเป็นอยู่ของชุมชนชุมชนอาจจะเปลี่ยนไปเพียงแค่วัตถุในบางส่วนของพื้นที่แต่สำหรับพื้นที่แนวชุมชนชายทะเลสะพานกลุ่มประมงยังคงมีให้เห็นวิถีชีวิต การประกอบอาชีพประมงและการค้าขายเกี่ยวกับประมงยังมีให้เห็นได้ทั่วไปตามแนวชายหาดบางเสร่อยู่ ถึงแม้จะมีอุปสรรคเกี่ยวกับกฎหมายประมงใหม่ที่สร้างผลกระทบกับกลุ่มประมงทั้งเรือเล็กและใหญ่ก็ตาม วิถีประมงของที่บางเสร่ก็ยังดำเนินต่อไปเพื่อเลี้ยงคนในครอบครัวและชุมชน ซึ่งเมื่อนักท่องเที่ยวมาบางเสร่จะสัมผัสได้ทันที กับกลิ่นไอของหมู่บ้านประมงเก่า การออกเรือหาปลา วางลอบ วางอวนปู ออกเรือตกปลา และยังคงเดินเที่ยวสัมผัสการใช้ชีวิตในชุมชนด้วยการเดินเที่ยวบริเวณพื้นที่ชุมชนบ้านเก่าชายทะเล ซึ่งใช้เป็นเส้นทางท่องเที่ยวถนนสายวัฒนธรรมของบางเสร่ ซึ่งจะจัดกิจกรรมทุกๆวันหยุดเสาร์-อาทิตย์ เริ่มตั้งแต่เวลา 16.00 น. เป็นต้นไป ตลอดเส้นทางบริเวณชุมชนบ้านเรือนชายทะเลจะมีร้านค้าแผงลอยของคนในชุมชน และของกลุ่มสินค้า OTOP ที่เคยออกและนำสินค้าท้องถิ่นไปขายนอกพื้นที่ได้มีโอกาสนำสินค้าในท้องถิ่นมาขายในท้องถิ่นตนเอง และกิจกรรมการแสดงของกลุ่มเยาวชนลูกหลานคนบางเสร่มาร่วมกิจกรรม ให้ความเพลิดเพลินด้วยการร้องเพลงและแสดงหางเครื่อง ละครการดาไปกับเครื่องแต่งกายสไตล์หางเครื่องบางเสร่ และกิจกรรมอื่นๆ อีกมากมาย ที่จะทำให้นักท่องเที่ยวรู้สึกเพลิดเพลินกับอาหารการกินแนวบ้านๆ แบบคนเล อิ่มท้องกันไป และอบอุ่นประทับใจกลับไปบอกต่อเพื่อนสนิทมิตรสหายให้มาเยือนบางเสร่

2) ด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์และกีฬา การท่องเที่ยวในส่วนนี้เหมาะสำหรับผู้ที่ชื่นชอบธรรมชาติและ การออกกำลังกาย ด้วยศักยภาพพื้นที่ของตำบลบางเสร่ที่มีทั้งภูเขาและทะเล ส่วนใหญ่นักท่องเที่ยวกลุ่มนี้นิยมปั่นจักรยานเที่ยวชมในพื้นที่บางเสร่ ชายทะเลและพื้นที่ใกล้เคียง เช่น ป่าชายเลนในเขตของกรมสนับสนุนหน่วยบัญชาการต่อสู้อากาศยานและรักษาฝั่ง(ศูนย์ฝึกทหารใหม่เดิม)และหาดทรายแก้ว โรงเรียนชุมชนทหาร และปั่น

จักรยานท่องเที่ยวพื้นที่ใกล้เคียง สำหรับผู้ที่ชื่นชอบการปั่นจะร่วมทางกับชมรมจักรยานบางเสร์หรือจะเป็นส่วนตัวหรือกลุ่มของนักท่องเที่ยวเองก็ได้เลย ระยะทางจากบางเสร์เที่ยวชมเส้นทางของเขตอนุรักษ์สัตว์ป่าเขาชีโอน รูปพระแกะสลักเขาจิระรัย สักการะและไหว้พระลอยพระพุทธรบาท วัดญาณสังวราราม ชมวิวกับไร่ร่องนซิลด์เวอร์เลค และกับมาผ่อนคลายกับกีฬาทางน้ำที่ชายหาดและทะเลบางเสร์ เช่น เจ็สสกี เป็นต้น ด้านกีฬาทางน้ำที่จัดเป็นประจำกับอ่าวบางเสร์นั้น บางเสร์เป็นสนามแข่งขันกีฬาเจ็สสกี ที่สำคัญแห่งหนึ่ง เช่น การแข่งเจ็สสกีชิงแชมป์ประเทศไทย และสนามแข่งเก็บคะแนนในระดับนานาชาติเป็นประจำทุกปี

3) ด้านการอนุรักษ์และท่องเที่ยวทางทะเล ตำบลบางเสร์เป็นที่รู้จักกันมานานสำหรับผู้ที่ชื่นชอบการตกปลาและตกหมึก ด้วยการออกเรือไปกลางทะเลบริเวณอ่าวบางเสร์ ส่วนใหญ่มักจะออกเรือในช่วงเย็นแล้วกลับเข้าฝั่งในช่วงดึกหรือค้ำคืนกลางทะเลแล้วแต่ผู้ชื่นชอบ ซึ่งในปัจจุบันบางเสร์นั้นมีชมรมนักกีฬาตกปลา และกลุ่มเรือท่องเที่ยวดำน้ำชมปะการัง ในส่วนของกีฬาตกปลานั้นยังเป็นหนึ่งของสถานที่แข่งขันการตกปลาในระดับต่างๆ จนถึงระดับชาติ โดยใช้พื้นที่อ่าวบางเสร์เป็นหลักซึ่งการตกปลานี้จะวัดขนาดของปลาและปล่อยกลับลงสู่ท้องทะเลดั้งเดิมเพื่อให้ขยายพันธุ์ต่อไป ในส่วนของกิจกรรมทางน้ำอื่นๆ เช่น ดำน้ำชมปะการัง บริเวณเกาะใกล้เคียงอ่าวบางเสร์ เกาะเปิด เกาะครามน้อย และแนวปลายแหลมของชายฝั่งทะเลพื้นที่ใกล้เคียง ซึ่งจะมีการแนะนำกับผู้ที่ชื่นชอบกิจกรรมนี้ด้วยความปลอดภัยและเข้าใจในการอนุรักษ์ควบคู่ไปด้วย

จุดอ่อนด้านการท่องเที่ยวตำบลบางเสร์

การพัฒนาพื้นที่ที่มีขีดจำกัดเพราะตำบลบางเสร์มีพื้นที่ใกล้เคียงกับพื้นที่ทางราชการของกองทัพเรือ ซึ่งการพัฒนาในด้านสาธารณูปโภคและสิ่งปลูกสร้างต่างๆจะต้องผ่านการตรวจสอบและควบคุมโดย หน่วยงานของกองทัพเรือในพื้นที่ อ.สัตหีบ คือ ฐานทัพเรือสัตหีบ

6. การอภิปรายผล

ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเส้นทางถนนสายวัฒนธรรมชุมชนบางเสร์ สามารถนำเสนอเป็น 2 ประเด็น ดังนี้

- 1) การพัฒนาการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเส้นทางถนนสายวัฒนธรรมชุมชนบางเสร์
- 2) แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในเส้นทางถนนสายวัฒนธรรมชุมชนบางเสร์

1) การพัฒนาการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเส้นทางถนนสายวัฒนธรรมชุมชนบางเสร์

1.1) การมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเส้นทางถนนสายวัฒนธรรมชุมชนบางเสร์ หน่วยงานภาครัฐในท้องถิ่นจะต้องจัดทำงบประมาณขึ้นมาตามความเหมาะสมเพื่อปรับปรุงพื้นที่และอาคารบ้านเรือน ที่ชำรุดทรุดโทรมให้คืนสภาพตามความเหมาะสม เพื่อความสวยงามและเพลินตาในความมีกลิ่นไอของชุมชนประมงพื้นบ้านของบางเสร์ และปรับปรุงภูมิทัศน์ตลอดเส้นทางถนนสายวัฒนธรรมชุมชนบางเสร์ รวมถึงสะพานหรือท่าเทียบเรือประมงและเรือนำเที่ยวต่างๆ ของบางเสร์ให้ได้มาตรฐานและมีความปลอดภัยเพิ่มมากขึ้น

1.2) ในส่วนภูมิทัศน์ควรจัดทำป้ายและคำเตือนหรือสัญลักษณ์ต่างๆ ให้เหมาะสมและสากลเพิ่มมากขึ้น เช่น ทางลาดในบางพื้นที่สำหรับผู้พิการหรือใช้รถเข็น ป้ายเตือนในการเข้าพื้นที่ท่าเทียบเรือประมงหรือการขึ้นลงเรือ ณ จุดจอดเรือ ป้ายคำเตือนในการลงเล่นน้ำทะเลบริเวณชายหาดบางเสร์ตลอดแนวชายหาด

1.3) ในด้านบุคลากรสนับสนุนการท่องเที่ยวควรวัดให้มีเจ้าหน้าที่รัฐทำงานร่วมกับชาวบ้านในชุมชนที่มีความรู้ในการกักกันน้ำและจัดให้มีการอบรมกับหน่วยงานที่มีความรับผิดชอบการกักกันน้ำอย่างต่อเนื่อง จัดชาวบ้านจิตอาสาในพื้นที่เพื่อคอยให้ข้อมูล อำนวยความสะดวกและดูแลความปลอดภัยสำหรับนักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวในพื้นที่ตำบลบางเสร่ จัดพื้นที่ตลอดเส้นทางถนนสายวัฒนธรรมชุมชนบางเสร่ ให้เป็นสัดส่วนและเพิ่มความสะอาดสบาย และสะอาด ให้คำแนะนำในการเป็นเจ้าบ้านที่ดีของผู้ที่เข้ามาดำเนินงานหรือกิจกรรม และพ่อค้าแม่ค้า ผู้ที่มีอาคารบ้านเรือนอยู่ในเส้นทางพื้นที่ถนนสายวัฒนธรรมชุมชนบางเสร่ มีความเป็นมืออาชีพและสุภาพกับนักท่องเที่ยวผู้มาเยือน

(4) ทางหน่วยงานรัฐของพื้นที่ต้องคอยดูแลด้านความสะอาด และร่วมมือกับชาวบ้านที่อาศัยอยู่ในพื้นที่เส้นทางถนนสายวัฒนธรรมในการปรับปรุงดูแลรักษา เพื่อที่จะทำให้การท่องเที่ยวในเส้นทางถนนสายวัฒนธรรมของชุมชนบางเสร่มีความยั่งยืนและเพิ่มมูลค่าในด้านเศรษฐกิจของการท่องเที่ยวและด้านอื่นๆต่อไป

2) แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเส้นทางถนนสายวัฒนธรรมชุมชนบางเสร่ แบ่งเป็น 2 แนวทางหลักดังนี้

2.1) การพัฒนาเส้นทางถนนสายวัฒนธรรมตลอดระยะทาง 2.0 กิโลเมตร

2.2) การพัฒนาศักยภาพของตำบลบางเสร่

2.1) การพัฒนาเส้นทางถนนสายวัฒนธรรมตลอดระยะทาง 2.0 กิโลเมตร แต่เดิมตลอดเส้นทางถนนสายวัฒนธรรมจะเป็นชุมชนเก่าแก่ของหมู่บ้านประมงบางเสร่ มีตึกเก่าและอาคารบ้านเรือนเดิมปลูกสร้างอยู่อาศัยและปัจจุบันก็ยังคงใช้งานอยู่และบางส่วนก็ปรับปรุงใหม่ตามกำลังของเจ้าของสถานที่นั้นๆและบริเวณนี้จะมีทางลงไปท่าเทียบเรือหรือสะพานปลาอยู่หลักๆ 2 สะพาน เทศบาลตำบลบางเสร่และชาวบ้านในพื้นที่ร่วมกันปรับปรุงและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ปัจจุบันพื้นที่บริเวณนี้อยู่ในเส้นทางท่องเที่ยวถนนสายวัฒนธรรมชุมชนบางเสร่ เทศบาลตำบลบางเสร่และชาวบ้านในพื้นที่ได้จัดวางระบบในการบริหารพื้นที่ และปรับปรุงพื้นที่ให้สะอาดสวยงาม มีสิ่งอำนวยความสะดวกตลอดเส้นทาง อาทิเช่น

- จัดแนวพื้นที่ร้านค้าให้เป็นสัดส่วนเป็นระเบียบ
- ร้านอาหารตลอดเส้นทางจัดให้บริการห้องน้ำสะอาดฟรีตลอดเส้นทาง
- หน่วยงานท้องถิ่นติดตั้งเสาสัญญาณ wifi เพิ่มเติมในเส้นทางถนนสายวัฒนธรรม
- หน่วยงานท้องถิ่นและร้านค้าต่างๆ ร่วมกันจัดวางถังขยะแยกประเภทตามจุดตลอดเส้นทางมีการ

จัดทำ Cleaning Day ก่อนและหลัง การใช้พื้นที่เส้นทางถนนสายวัฒนธรรมชุมชนบางเสร่

จากการสัมภาษณ์ผู้ใหญ่บ้านท่านหนึ่งกล่าวว่า ได้มีการจัดประชุมร่วมกันกับชาวบ้านและหน่วยงานท้องถิ่นในพื้นที่เป็นประจำของเดือน เพื่อจัดทำแผนพัฒนาพื้นที่ถนนสายวัฒนธรรมในตลอดเส้นทาง 2 กิโลเมตร ให้ชัดเจนเป็นรูปธรรม เพื่อรองรับกับจำนวนนักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยว เช่น เรื่องการกำจัดขยะและจุดที่จัดวางที่ทิ้งขยะให้เหมาะสมและแยกประเภทขยะแห้ง ขยะเปียก ขยะทั่วไปและขยะรีไซเคิล อย่างเหมาะสมในพื้นที่ถนนสายวัฒนธรรมตลอดเส้นทางและพื้นที่โดยทั่วไปของตำบลบางเสร่ ในแผนการพัฒนานี้จะต้องทำความเข้าใจและความร่วมมือจากชาวบ้านในพื้นที่ตลอดเส้นทางถนนสายวัฒนธรรมและผู้เข้ามาตั้งร้านค้าและใช้พื้นที่จัดกิจกรรม ผลที่ได้คือ ความร่วมมือของทุกฝ่ายเป็นอย่างดีเพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

ในขณะที่คนในชุมชน ผู้ประกอบการอาชีพประมง และผู้ประกอบการเกี่ยวกับที่พัก และผู้ที่ประกอบอาชีพค้าขายในชุมชน สรุปผลที่ได้สัมผัสกับผู้ประกอบการหนึ่งที่ประกอบการครบวงจรในพื้นที่มานาน เพราะเป็นคนในพื้นที่แนะนำไว้ดังนี้ คือ จะต้องยึดหลักในการให้บริการที่มีคุณภาพและการบริการที่ดี ตรวจสอบมาตรฐานของอุปกรณ์ที่ต้องใช้และให้บริการกับนักท่องเที่ยวให้อยู่ในสภาพที่ดี ปลอดภัยและพร้อมใช้งาน ควบคุมและตรวจสอบคุณภาพของสินค้าและอาหารที่นำมาจำหน่ายให้มีคุณภาพและสะอาด ไม่เอาเปรียบและจำหน่ายในราคาที่เหมาะสมไม่เอาเปรียบกับนักท่องเที่ยว ทั้งนี้หน่วยงานท้องถิ่นจะเป็นผู้ดูแลและคอยตรวจสอบอยู่เสมอ

2.2) การพัฒนาศักยภาพของตำบลบางเสร่ บางเสร่นั้นมีพื้นที่ตั้งอยู่ระหว่างอำเภอสัตหีบ สยามบิน อุตะเภาะและเมืองพัทยา หากต้องการเดินทางไปพัทยานเวลาเพียง 10 - 15 นาที (15 กม.) หรือเดินทางไปยังสัตหีบและ สยามบินอุตะเภาะ ใช้เวลาเพียง 15 - 20 นาที และในการเดินทางจาก กรุงเทพฯ เพียง 1.45 - 2 ชม. หรือระยะทางเพียง 140 กม. ด้วยความได้เปรียบของตำบลที่ตั้งที่อยู่บนทำให้ผู้คนหรือนักท่องเที่ยวทั้งหน้าใหม่และเก่าไม่พลาดที่จะแวะเวียนมายังบางเสร่ในทุกๆ ครั้งที่มาท่องเที่ยวในพื้นที่ใกล้เคียง ในส่วนของตำบลบางเสร่นั้นยังเป็นที่รู้จักกันทั่วไปของผู้ที่ชื่นชอบการออกเรือตกปลาและการแข่งขันกีฬาตกปลา มีชายหาดเป็นแนวยาวสวยงามและสะอาด มีร้านอาหารทะเลเลิศรสต่างๆ หลายร้านเป็นที่รู้จักกันดี มีของฝากอาหารทะเลหลากหลายชนิด มีที่พักหลากหลายรูปแบบในปัจจุบัน โดยเฉพาะ โฮมสเตย์ ที่ราคาไม่แพงและสะอาดสะอ้านสบาย เป็นที่ประทับใจของนักท่องเที่ยวจำนวนมากที่เคยมารีวิวหรือแวะพักแรม หรือเดินทางมาทำธุระในพื้นที่ใกล้เคียง ตำบลบางเสร่นั้นยังมีที่ตั้งอยู่ใกล้กับแหล่งท่องเที่ยวสำคัญๆ หลายแห่ง อาทิเช่น รูปแกะสลักเขาชีจรรย์, โรงอุณชีลเวอร์เลค, สวนนงนุช, สวนน้ำการ์ตูน, หาดทรายแก้ว และชายหาดหลายๆหาดในพื้นที่ของฐานทัพเรือสัตหีบ และชายหาดบางเสร่นั้นก็ถูกจัดให้เป็นหนึ่งในสนามแข่งขันกีฬาเจ็ตสกี ในระดับชาติและนานาชาติ จึงทำให้ตำบลบางเสร่นั้นเป็นที่รู้จักทั่วไปของนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติในปัจจุบัน และเมื่อตำบลบางเสร่ได้จัดทำกิจกรรมการท่องเที่ยวในรูปแบบ การท่องเที่ยวเส้นทางถนนสายวัฒนธรรมชุมชนบางเสร่ ขึ้นมา และได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐและได้รับความร่วมมือของผู้นำชุมชนและชาวบ้านในพื้นที่ตำบลบางเสร่ ทุกภาคส่วนอย่างดีทำให้ศักยภาพในการพัฒนาการท่องเที่ยวของตำบลบางเสร่นั้นมีความยั่งยืนต่อไปได้และช่วยเพิ่มมูลค่าและศักยภาพในด้านอื่นๆ กับเศรษฐกิจของชุมชนตำบลบางเสร่ และจังหวัดชลบุรี อย่างยั่งยืนและสมบูรณ์แบบ

จากการสัมภาษณ์ เจ้าพนักงานภาครัฐ พัฒนาชุมชน เทศบาลตำบลบางเสร่ และหน่วยงานที่ส่งเสริมและสนับสนุนด้านการท่องเที่ยว พนักงานเทศบาลท่านหนึ่งซึ่งเป็นคนในพื้นที่ ได้กล่าวว่า รัฐบาลได้ให้ความสำคัญกับท้องถิ่นมากขึ้นและพยายามผลักดันการท่องเที่ยวชุมชนในรูปแบบของชุมชนวัฒนธรรมท้องถิ่นมากขึ้นเพื่อให้มีรายได้เขาสู่ชุมชนและท้องถิ่นเพิ่มขึ้นนอกเหนือจากการนำสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ออกไปขายนอกพื้นที่ ปัจจุบันได้มีการสนับสนุนและพัฒนาสินค้าและผลิตภัณฑ์ ในแต่ละท้องถิ่นให้มีมูลค่าเพิ่มขึ้น และมีกรแปรรูปในหลายๆ วิธีเพื่อเพิ่มมูลค่าเศรษฐกิจชุมชน ตำบลบางเสร่ นั้นมีศักยภาพในด้านภูมิศาสตร์และทำเลที่ตั้งสำคัญเพราะอยู่ใกล้แหล่งท่องเที่ยวหลายแห่งอีกทั้งการเดินทางสามารถเดินทางมาได้ด้วยรถยนต์ เครื่องบิน และต่อไปในอนาคตสามารถเดินทางข้ามอ่าวไทยได้ด้วยเรือเฟอร์รี่มาซึ่งท่าเรือถูกเสียด อำเภอสัตหีบ ทั้งนี้เทศบาลตำบลบางเสร่ได้มองเห็นความสำคัญของการท่องเที่ยวในพื้นที่และได้มีแผนนโยบายพัฒนากรอบการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างชัดเจนและยั่งยืนเพื่อรองรับกับนักท่องเที่ยวและธุรกิจการท่องเที่ยวในพื้นที่ที่กำลังพัฒนาควบคู่กับการอนุรักษ์วัฒนธรรมชุมชนและระบบนิเวศของตำบลบางเสร่

7. ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

1) การวางแผนและนโยบายการพัฒนาการท่องเที่ยวในพื้นที่ให้ชัดเจน และตรงตามจุดประสงค์ทั้งนี้ หน่วยงานราชการท้องถิ่นและชุมชนในพื้นที่ ที่อยู่ในพื้นที่เส้นทางถนนสายวัฒนธรรมของบางเสร่จะต้องร่วมมือกัน ในการประชาสัมพันธ์ และเชิญชวนให้ชาวบ้านในตำบลบางเสร่เข้าใจและมีความรู้ในเรื่องสิ่งแวดล้อมของพื้นที่ เพื่อที่จะได้มีการแนะนำนักท่องเที่ยวได้อย่างถูกต้องและเห็นถึงความสำคัญของสิ่งแวดล้อมในชุมชน เช่น

- จัดประชุมประจำเดือนร่วมกันระหว่างหน่วยงานท้องถิ่นของบางเสร่และกลุ่มชาวบ้านในชุมชนและผู้ประกอบการต่างในพื้นที่

- จัดทำเอกสารแผ่นพับ คู่มือแนะนำการท่องเที่ยวเส้นทางถนนสายวัฒนธรรมของบางเสร่ไว้ให้สำหรับนักท่องเที่ยว ณ จุดให้บริการนักท่องเที่ยว

2) พัฒนาเส้นทางในการท่องเที่ยวในพื้นที่ตำบลบางเสร่และเส้นทางถนนสายวัฒนธรรมให้มีความสะดวกมากขึ้นและสวยงาม มีป้ายบอกเส้นทางเดินทางท่องเที่ยวและระยะทางอย่างถูกต้องชัดเจน จัดทำจุดแนะนำการปฏิบัติหรือจุดช่วยเหลือสำหรับนักท่องเที่ยว มีเจ้าหน้าที่คอยให้ความช่วยเหลือ ส่งเสริมให้เยาวชนและคนในชุมชน เรียนรู้ในการแนะนำการท่องเที่ยวในพื้นที่และสามารถเป็นมัคคุเทศก์ นำเที่ยวในพื้นที่ได้ในแบบของมัคคุเทศก์จิตอาสาที่ชาวชุมชนบางเสร่

3) จัดเตรียมพื้นที่ในเส้นทางถนนสายวัฒนธรรมให้มีความน่าสนใจและเป็นระเบียบ โดยการแบ่งพื้นที่ให้ชัดเจน เช่น พื้นที่ขายของสินค้าชุมชนหรือ OTOP, พื้นที่ร้านค้าสำหรับนั่งรับประทานอาหารได้ในเส้นทางถนนสายวัฒนธรรม, พื้นที่ในส่วนของการแสดงและกิจกรรมของทางเครื่องบางเสร่ การจัดแบ่งพื้นที่อย่างเป็นระบบและมีระเบียบจะทำให้นักท่องเที่ยวสะดวกในการเดินในเส้นทางและจัดสรรเวลาในการท่องเที่ยวได้อย่างเหมาะสม

4) พัฒนาระบบสาธารณูปโภค ในบางเสร่ให้พร้อม เช่น ไฟฟ้า น้ำประปา การจัดการขยะ ระบายระบายน้ำเสียและบำบัดน้ำเสียของชุมชน การสื่อสารในพื้นที่สำหรับในปัจจุบันคือสัญญาณ โทรศัพท์หรือจัดให้มี WIFI ในเส้นทางถนนสายวัฒนธรรมของบางเสร่

สรุปได้ว่า การท่องเที่ยวแบบยั่งยืนเป็นการท่องเที่ยวที่มุ่งพัฒนาความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจควบคู่กับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งจะประสบความสำเร็จได้ต้องอาศัยความร่วมมือจากภาครัฐบาล ภาคเอกชน นักท่องเที่ยว ชุมชนในท้องถิ่นหรือหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

เอกสารอ้างอิง

กฤษณ์ โคตรสมบัติ. (2553). การประเมินศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ: กรณีศึกษาแหล่งท่องเที่ยวในเขตสาม

พันโบก อำเภอโพธิ์ไทร จังหวัดอุบลราชธานี (Unpublished Master's thesis). มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี, อุบลราชธานี.

ปองทิพย์ นาคินทร์. (2556). การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนกรณีศึกษา ตลาดเก่า

อ่างศิลา เทศบาลเมืองอ่างศิลา จังหวัดชลบุรี (Unpublished Master's thesis).

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช, นนทบุรี.

- พัชรรัตน์ หารไชย. (2552). การประเมินศักยภาพด้านการท่องเที่ยวจังหวัดศรีสะเกษเพื่อกำหนดแผนนโยบายการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนระดับจังหวัด (Unpublished Master's thesis). มหาวิทยาลัยสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง, กรุงเทพมหานคร.
- พัชรรัตน์ แสงมณีวรรณ. (2554). การจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศบ้านทาป่าเปา ตำบลทาบลาดุกอำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน (Unpublished Independent study). มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- รัฐกรณ์ แสงโชติ. (2554). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในเขตเทศบาลตำบลปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน (Unpublished Independent study). มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- สุลาพร สุขจี. (2554). การมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ตลาดน้ำดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี (Unpublished Independent study). มหาวิทยาลัยนเรศวร, พิษณุโลก.
- สุภาพร คำกีระ. (2554). การศึกษาแนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศและประวัติศาสตร์หมู่บ้านสันติสุขขององค์การบริหารส่วนตำบลขุนควร อำเภอปง จังหวัดพะเยา พุทธศักราช 2551 (Unpublished Independent study). มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงราย.
- อรวรรณ เกิดจันทร์. (2557). การมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศป่าชายเลนคลองโคน จังหวัดสมุทรสงคราม (Unpublished Master's thesis). มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์, กรุงเทพมหานคร.